

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatásáért
 vagy megőrzéséért nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Önvallomás.

(K Ö) A Magyar Gazdaszövetség a jelenleg érvényben levő vámtarifának a magyar mezőgazdaságra gyakorolt hatását teszi bírálat tárgyává. Az államot fentartó közgazdasági ág a mezőgazdaság lévén, felette kívánatos megtudni, hogy a vámtarifa előmozdítja, avagy hátráltatja-e a mezőgazdaság fejlesztését? Volt-e haszna a tulleladosodott mezőgazdáknak az agrár-vámokból, avagy sem? A mai gazdasági viszonyok között megélhet-e a gazda a saját becsületéből, avagy adósságot kénytelen csinálni?

Olyan kérdések ezek, melyek nem egyoldalul agrárérdekeket, hanem az egész ország gazdasági haladását érintik. Ezekre a kérdésekre közelebb megkapjuk a legilletékesebb helyről az objektív feleletet és így nem akarjuk a Magyar Gazdaszövetség állásfoglalását megelőzni. A legbizonyosabbat a dologból úgy is tudjuk, az pedig az, hogy a magyar mezőgazdaság a mai agrárvédelmet nem nélkülözheti. Emellett a vámvédelem mellett a lassu, de biztos fejlődés lehetséges, enélkül a bukás kikerülhetetlen. De vajon kinek a vállát terhelik majd meg a folyton növekedő közterhekkkel, valóban rejtély előttünk.

És mindazonáltal napról-napra megismétlődnek azok a támadások, melyek a drágaság kérdését tolván előlérbe, tulajdonképpen az agrár-vámok ellen irányulnak. A védekezésnek és cáfolatoknak sem szeri, sem száma, de ez nem tartja vissza a merkantilistákat attól, hogy a védekezésnek is oly magyarázatot adjanak, amilyen nekik csak tetszik.

Egy bécsi nagy agrárnap a napokban például azt írta: Az 1908. és 1909. évi takarmányhiány arra bírta a gazdákat, hogy állataikon potomáron tulajdonjanak. Az 1910. évi takarmánytermés segített a bajon, de a gazdának, aki most már maga is szeretett volna vásárolni, rendszerint nincs pénze. Kétségkívül minden gazdának az a legforróbb óhajta, hogy állatállományát szaporítsa, de a mai viszonyok között ez csak jámbor óhajta marad. A vágóborjúért oly nagy árakat adnak, hogy a pénzükében levő gazda a csábításnak nem tud ellenállani. Eddig nevezett laptársunk.

Nosza volt öröm merkantilistáink körében. Önvallomásnak nevezte laptársunk nyilatkozatát és oly magyarázatot fűz hozzá, amit semmiképp sem lehet belemagyarázni. Azt mondja, hogy ime az agráriusok maguk megvallják, hogy a magas állatárak lehetlenné teszik a

hazai állattenyésztés fejlődését. A hazai állattenyésztés tehát nem képes a hazai szükségletet fedezni.

Éppen így cselekedtek a németországi merkantilisták. Mire a német gazdák azt mondták, adjatok megfelelő védelmet és minden igénynek megfelelően. És a német gazdák ma képesek a hazai husszükségletet fedezni.

Merkantilistáink a fentebbi agrárnyilatkozatból kifolyólag két kérdést vetnek fel és azt hiszik, hogy megadták az agrárálláspontnak a halálos döfést. E kérdések a következők. Először: Az agráriusok miért nem támogatják a vámfelfüggesztésre irányuló törekvést, mely az olasz gazdáknak lehetővé tette, hogy olcsón lássák el magukat növendékmarrhával? Másodszor: Ha igaz az, hogy a hazai állattenyésztés a mai állatárak mellett eléggé gyorsan nem fejleszhető, nem követelhetik az agráriusok, hogy a külföldi huszbehozatalról lemondjunk.

Igazán ezt mi nem követeljük, mert ha erről lemondanak, akkor mivel agítálhatnak az agrárizmus ellen? A két kérdés pedig tulajdonképpen egy kérdés. És mi arra egész röviden felelhetünk meg. Igaz, hogy Olaszország kihasználta Magyarország takarmányszükrét és potomáron vásárolta össze a növendékmarrhát.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Fényfoltok.

— A vetitőestről. —

A terem dekorációja ma szokatlanul színes. A sarokban a kék reverendás kispapok elmaradhatatlan gárdája hullámzik; a székrokkban sűrű egymás mellett imbolyognak a tollas női kalapok; közben megvillan egy bakfisos fehér sapka. Kedves, intim hangulat uralkodik a teremben. Senki sem beszél hangosan, de azért érezhető kis zaj van; lehet, hogy a nők tulnyomó többsége finomítja meg a férfiak társalgását, amit különben diszkrétan jelez Hoványi tanár suttyogása, s a máskor hangos bakfisek eszdes mosolygása. Már öt óra elmúlt és még mindig tömegesen jönnek; úgy látszik, a kincses Erdély vonzza úgy a közönséget.

Egynegyed hat. *Vucskics* Gyula dr. fölép az előadói emelvényre. Kíváncsi, fodoros aszszonyfejek fordulnak hátra. Az előjáró beszéd gyors tempóban halad. Bevilágít a hősrégés, százasos székely legendába, szétszedi azt a

történelmi igazság világánál, aztán finoman rátér az oláhok letelepedésének kérdésére. Nem voltak őslakók itt, hanem később, csoportonként szivárogtak be a Kárpátok völgyein a XIII. században; politikai nemzetté nem lettek Erdélyben.

Aztán ránhull a sötétség s a fejünk fölötti, sugárpiramidból kirajzolódik a torockói mesés völgy. Jókai-reminiszcenciák ébrednek a hallgatóságban, melyet kiérez az előadó is és önkénytelenül rátér. Kolozsvárnál a madártárlatból is kiérezhető az ódonosság; a sárga szín dominál a képen. Mikor Fadrusz óriási méretű Mátyás szobra megjelenik a vásznan: lassu moraj fut át a termen. A nagy király méltó csodálatot váltott ki a kései unokákból. Majd: Marosvásárhely. Az előtérben a híres zenélő óra. Azonban ma már nem zenél (Derűltség.)

Gyönyörű zöld keretben sorakoznak a csodaszép tavak. A Gyilkos-tónál nehéz, fojtott a nők lélekzete; pedig az előadó nagyon enyhén, finoman száll át föltötte s rokonszavesen mutatja be a gyönyörű tájképet.

— A tó vizéből fenyők állanak ki. A fagyár kibaszálja ezeket is és erősen rontja a természet remek harmóniáját...

... A szovátai tó sós vizében két méter mélyen már forróság van. Cérnán tojást eresztenek le s gyorsan megtő...

... A sós viz oly sűrű, hogy lábolni lehet benne 80 méter mélység fölött, ami édes szórakozás gyerekeknek s felnőtteknek egyaránt.

Sorra kerülnek a bányák is. Zalatna, majd a vöröspataki aranyuzók.

... Itt az állam engedélyt ad a nyomorgó népnek a bányászatra, még ha az nem is áll egyébből, mint egyszerű turkálásból (Derűltség)

... A nép pénzsóvár most is, a sárga arany értékét vakon imádja. Ha megtudja a szomszéd, hogy a társa lett egy csöppnyi aranyat, éjjel, titkosan megközelíti és elteszi lábálul.

Lágyhajlásu, fűzöld hegyoldalon fekszik Vizakna; olyan ideális, olyan finom, szinte mesebeli.

A napos, derűs képek után komor, nehéz ivelésű bástyák szinesednek meg a képen. Nagyszében. A Kisküküllő hidja mellett szomorú emlék kísért: Petőfi! Az arcok előrehajolnak, a csend nagyobb mint előbb volt, az előadó is hallgat egy percre...

Finom esengő szó; új kép. Előpatak, Tus-

Elek József és azt a helyiségek sürgős kiürítése miatt
olcsón elárusítom.
 üzletének egész árukészletét megvettem **Czillér Imre.**

De vajjon ugyanezt tette volna-e, ha a keleti államokból tudott volna az állatvámok felfüggesztése mellett olcsó szarvasmarhához hozzá jutni? Szó sincs róla. Éppugy cselekedett és védekezett volna, mint mi. Mi se akarjuk, hogy állatállományunkat inficiálják, mint inficiálják a román csempészetek. Persze a merkantilisták azzal sem törődnek, ha egész állatállományunk elpusztulna, mert az azután igazán indok lenne a határok megnyitására. A fejlődésnek magából az ország állományából kell bekövetkeznie. Hogy ez bekövetkezhesék, szükség van az állatvámok fentartására. Mert ezek egyrészt távol tartják országunk határától az állati járványokat, másrészt jövedelmező kereseti forrássá teszik az állattenyésztést.

Ily természetű önvallomásokkal tehát árbmikor szívesen szolgálunk.

A Ház farsangi szünete. A képviselőház folyosóján ma azt beszéltek, hogy a képviselőház farsangi szünete hétfőn, kedden és szerdán, a hó 27., 28. és 29-én lesz. Így tervezi az elnökség, de a munkapárt egy része arra akarja megkérni a miniszterelnököt, hogy most ne szakítsák félbe a bankjavaslat vitáját és annak befejezéséig ne legyen farsangi szünet.

**Legelegánsabb
estélyi czipők
és urak részére
báli divatcikkek
legkedvezőbben**

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Badapest, február 21.

Kabós Ferenc elnök negyed 11 óra után az ülést megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Következett a

bankjavaslat

folytatólagos tárgyalása.

Elnök: Mielőtt Polónyi Géza határozati javaslata felett — névszerinti szavazással — döntene a Ház, az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után

a szavazás eredménye: igennel 14 és nemmel 113 szavazott.

Jaczkó Pál határozati javaslatát, a Ház ugyancsak névszerinti szavazással elvetette 131 szavazattal 23 ellenében.

Holló Lajos határozati javaslatánál husznál több ellenzéki képviselő névszerinti szavazást kér.

Elnök szavazás előtt 5 percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után a javaslat mellett 25-en, ellene pedig 131-en szavaztak.

Bakonyi Samu és **Kun Béla** határozati javaslatát a Ház egyszerű szavazással elveti.

Zlinszky István határozati javaslatánál névszerinti szavazást kérnek.

Elnök 10 percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Batthyány Tivadar gróf a bankstatutum részletes tárgyalását kéri.

Berzeviczy Albert a részletes tárgyalást a házszabályokkal ellentétesnek mondja s ezért a részletes tárgyalásba nem mehet bele a Ház.

Bakonyi Samu a statutum a legfontosabb része a javaslatnak, ennek a részletes tárgyalása a legfontosabb.

Polónyi Géza kéri a részletes tárgyalást.

Holló Lajos: Hivatkozik rá, hogy 1878-ban is részletesen tárgyalták a statutumot.

Jaczkó Pál indítványozza, hogy a cimbeiktassák be az *és* szócskát.

Az **elnök** elrendeli a szavazást s a címet változtatlanul elfogadják. Ezután rátér a Ház a tárgyalásra.

Földes Béla és **Bikádi Antal** felszólalása után az ülés 3 órakor véget ért.

UJDONSÁGOK.

* **Ülések a városházán.** A hét két utolsó napján, pénteken és szombaton érdekes ülések lesznek Nagyvárad város székházában. Pénteken, február 24-én délután 4 órakor a pénzügyi szakbizottság tart ülést s ez alkalommal tárgyalják: az adóknak a postatakarékpénztár utján leendő befizetéséről szóló szabályrendeletet; dr. Kurländer Ede indítványát Osatrák-Magyar Bank részvények beszerzése iránt; — a III. oszt. aljegyző, a II. oszt. fogalmazók, a rendőrbiztosok és a havidíjasok állásainak átszervezését; a közs. polgári iskolai tanítók korpótlékának ügyét; a Gyermekbarát egyesület segély iránti kérelmét és özv. Szabó Gáborné kegydíj iránti kérvényét. — Szombaton, február 25-én délután 3 órakor rendkívüli városi közgyűlés lesz, amelynek az eddigieken kívül még lesz egy tárgya, a tüzoltó autók beszerzésére vonatkozó előterjesztés. Ugyancsak szombaton délután 4 órakor a városi nyugdíj bizottság tartja ülését.

* **A hetven éves Religió jubileuma.** Az egész magyar sajtó legrégebb lapja a tekintélyes *Religió* főmunkálósának hetven esztendő jubileumát vasárnap délelőtt barátságos összejövetel keretében ünnepelték, dr. *Dudák János*, a lap jelenlegi szerkesztőjének vendégszerető házában. A ritka jubileumon a házigazdán kívül ott voltak a katolikus lapok szerkesztői, dr. *Minályfi Akos*, dr. *Gieswein Sándor*, dr. *Brennay Béla*, dr. *Kiss János*, *Gerely József*, *Turi Béla*, *Prónay Antal*, *Izsóf Alajos*, *Hivatal József*, *Aubermann Miklós*. A lakomán felköszöntőkben emlékeztek meg a lap küzdelmes múltjáról és a lap történetének vidám epizódjairól és ünnepelték a jelenlegi szerkesztőt, kinek kezében a hetven éves lap megfiatalodott és diosőségének delelőjére jutott.

nád, Sz. Anna következik. Ez utóbbinál a kisleányok arca gyermekesen ragyog.

Vajdahunyad váránál olyan örömkialtásféle tör elő önkénytelenül; mint mikor az ember egy régi kedves ismerősét üdvözli.

Herkules-fürdő palotásorai után az *Alduna* pompás vidéke húzódik a fehér vászonra. As évezredes Traján utja, a Kazán szoros, majd a Vaskapuban ismét kiszélesedő Duna. — Ez a hosszukás sziget Adakaleh. Lakói törökök, akik nagy nyugalomban, békében élnek. És ezt ki is használják; nem kis kárunkra állandóan csempészettel foglalkoznak . . .

. . . E pompás, virágos kápolna a korona kápolna. Ismeretes, hogy egy váradi ember — Varga — vezette rá a kormányt a koronára s azóta koronás Vargának hívták a szegény embert, jóllehet kevés koronája volt még e nevezetes szereplése után is.

A király kegyelete kápolnát építtetett e helyen, hol négy évig volt elásva a korona s Szent István megkerült koronája visszahozta a nemzetnek a békét királyával s amiért annyit küzdöttek az alkotmányt s az uniót Erdélyvel.

Mikor a villany felgyult, általános éljen kiáltás köszöntötte az előadót.

*

A jövő kedden ismét élvezhetjük *Némethy Gyula* dr. gyönyörű előadását, aki ezúttal Londonról fog beszélni. — Akkor, remélhetőleg, nem fog elmaradni a humoros — mozi.

P. I.

Add meg nekünk a mi . . .

Írta Boér Margit.

A gyermek egyszer csak apja felé fordult és értelmes, tiszta nézéssel, komoly szóval, mint egy kis öreg, beszélni kezdett:

— Miért nem engeded a szegény asszonyokat buzaföldedre az aratás után? Miért állsz embereid nyomában minduntalan, hogy egy szál gabona se maradjon el utánuk? Mindent magadnak akarsz, mindent? Hát azt hiszed, hogy ők nem imádkozzák el esténként éppugy, mint mi, hogy: . . . add meg nekünk a mi mindennapi kenyerünket! Sajnálod tőlük? Kinek tartogatsz? Nekem? Hátha nem lesz kinek? Elmulhatok én hamar és elmulhat Lili és akkor csak a szegény asszonyoknak kell, hogy odaadd mindenedet. Hiába kergetted el őket tavaly is.

»Dupla Farkas« birtelen lekapta kezét a fia fejéről és sietve ment ki gyermeke szobájából. Jó, hogy észbe hozta a földet, az ő drága földjét. Szinte megfledkezett róluk egy időre. A munkások most bizonyára gazda nélkül dolgozva, elhanyagolják a napot és ott hagyják a sok drága szemet a rengő-ringó aranyos kalászkokkal. Hamar lovára pattant és vágatott ki gazdaságába. Azt mondta magának, hogy csak a megszokott rend és pontosság, meg a legkisebb parányt is összeharócsoló fősvénység viszi, pedig a fia szavai fűtők. Azok a szavak igazat mondtak, csak ő nem volt olyan anyagból, hogy hajoljon az igazság felé és annak útjára térjen.

— Nem, nem. Azt hiszik ellágyultam, megfogtak. Olyan nincs, nem hagyom magam Egy

kis nyavalygás és én talán a termésem felét áldoztam fel siránkozó, nyomorult népségnek, dohogott magában méreggel. De ez a méreg lassan, lassan elmúlt, mikor a hullámzó fodrosan hajlongó, gyönyörű kalásztengert a benne munkálkodó fehér ruhás, vidám, dalos sájkú népséget és a már kész kereszt sort nézte. Ez mind az övé, mind, mind. Nagy boldogságában úgy érezte, hogy most, még a fényesen ragyogó nap is az övé, mert az is, amerre csak sűt, mind az ő földjét éri világitó, forró sugaraival. Diadalmas büszkeséggel nézett maga körül és mikor már egészen urrá lett rajta a régi dölyfös, kapzsi érzés, haragosan akart ráivalni az egyik emberre, levágtatlanul hagyott pár szál gabonáért, mikor egyszerre feltűnt előtte a fia szemrehányó, komoly tekintete, kipirult arcocskái, fulladozó lélekzete. Nem szólt semmit, hanem tovább lovagolt és azontúl nem tudott többet másra gondolni. Nem gyönyörködött a telt kalászkokba, nem érezte a heves, égető napsugarakat. Lassan, botorkálva, teljesen lovára bízva magát, ment előre. Haza gondolt és szerette volna tudni, hogy mit csinál most a kis beteg. Mint ahogy a már-már kialvó féltében levő parázs alig pislog egyet-e yet, úgy néha az emberi szívben is a remény oly halvány, oly színtelen, hogy talán hinni sem tudunk már meleg és életet adó erejében.

»Dupla Farkas« is, míg lova a szép, fehér, egyenes uton vitte előre, lassan, csendesen, úgy érezte, hogy nem maradhat meg az a gyermek. Tulságosan jó volt. Nem e világra való. Sohasem tudna helyt állani a tülekedő, kíméletlen életben. Az a fiú sohasem tudna olyan lenni, mint ő . . . A lelkeről lassan-

* **Nagyvárad város hivatalos közlönyének** 4. száma ismét érdekes tartalommal jelent meg. A lap élén Nagyvárad iskolakerülőről van érdekes cikk. Részletes tudósítást hoz a februári rendes és a rendkívüli közgyűlésről. Közli a tanács előterjesztését a tüzoltók automobiljaira. Ujtitásként közli a városi villamos mű január havi üzemeről szóló jelentést, a március 15-én életbelépő piaci szabályrendeletet, a januárban kiadott iparengedélyeket és az építési engedélyeket. Egész terjedelmében közli továbbá a köztisztaság rendezéséről készített szabályrendelet-tervezetet. Hírek és hirdetések zárják be az érdekes lapot, amelyet *Fásztör* Bertalan városi aljegyző szerkeszt.

* **A katonai előfogatok díja.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy a katonai előfogatokra kirendelt fuvarosoknak eddig rendeletben megállapított fuvardíjait lovankint és kilométerenkint 7 fillérről 20 fillérré emeli fel, mert a 7 filléres tétel mellett alig kaptak valamit a fuvarosok. A nagyvárad fuvarosok önképző egyesülete a közgyűlés ezen határozata ellen felelősséget adott be, mert állítólag előzetesen nem 20, hanem 30 fillérben állapodtak meg. Felelősséget, hogy a 20 fillér összeg mellett napi 16—18 órai fuvarozásért 6 koronát kapnának, holott ha homokot hordanak, két lóval naponként 20—24 koronát keresnek a »szegény« fuvarosok. Kijelentik, hogy az egyesület tagjai a 20 filléres ár mellett nem mennek katonai előfogatra, hanem a város a tulajdonában levő igákkal teljesítse a katonai előfogatókat.

* **Aszfaltjárda Kórház utca külső részén.** A kórház-utcai lakosok egyrésze kérvényt adott be Nagyvárad városához, amelyben hivatkoznak arra, hogy Kórház-utca külső részén járhatatlanok a porond járdák a sár miatt s ezért aszfalt járdát kérnek. A város mérnöki hivatala véleményes jelentésében elismeri, hogy sáros a megnevezett utca, azonban nem hiszi, hogy a közel jövőben aszfalt járdát készítené a város Kórház-utca külső részén, mert bent a

városban igen sok utca aszfaltozása sürgősebb szükség. Legfeljebb a más utcákról kikérülő ócska gránit anyaggal lehetne az ottani járdát kicserélni. A jelenlegi porondjárda rendbehozása iránt azonban intézkedik a mérnöki hivatal.

* **Panasz Uri-utca kövezetére.** A nagyvárad posta-távirda igazgatóság átiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben rámutat, hogy Uri-utca kocsiútteste annyira gödrös, járhatatlan, hogy a kocsiközlekedést veszélyessé teszi. Különösen a posta-automobilok ki vannak téve a veszélynek, a sok kátyu miatt. Ugyanis a finomabb gépszerkezet könnyen romlik, a kocsik felborulnak a posta csomagokban sok kár esik. Kéri az utca rendezését az igazgatóság. A beadványban foglaltak teljesen megfelelnek a valóságnak. A városi mérnöki hivatal a beadványra azt jelenti, hogy az uri-utcai gödröket folytonosan javítják, de a köröskőr burkolat könnyen enged a súlyosabb járművek alatt, különben közelebb az egész utca uttestét aszfalttal burkolják.

* **Az aradi ásátásnak nincs eredmény.** Arad határában Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő vezetésével egy bizottság ásátásokat végzett, hogy az aradi vértanúk csontjait exhumálja. Mint most Aradról jelentik, Varjassy ma terjesztette be a városi tanácshoz az ásátásról szóló beszámolóját. E szerint az ásátások eredménytelenek maradtak, mert a szemtanúk ellentmondóan jelezték a kivégzés helyét. Az ásátási munkálatok költségei 6000 koronára rúgnak. Varjassy kéri a felmentvény megadását és végül azt a véleményét fejezi ki, hogy minden további ásátás kilátástalan.

* **Szolgabíró és a foltozó csizmadia.** *Hosszúpályinak* van egy különös csodabogara, egy foltozó csizmadia személyében. Ez a szerencsétlen foltozó csizmadia minden gyönyörét abban leli, ha az utcán meglát egy uri embert és azt addig szidja míg vagy el nem menekül előle, vagy alaposan helyben hagyva akadályozza meg inzultusainak tovább gyakorlásában. A napokban *Bernát* Lajos tb. szolgabíró kocsizott át a községen. A foltozó csiz-

madia természetesen észrevette a szolgabíró és ahogy csak a torkán kifért a földig lehordta amit sem sejtő tisztviselőt. A szolgabíró feljelentette a csizmadiat a főszolgabírónak, aki valóban vevén a feljelentést a csizmadiat 50 korona pén büntetésre ítélte. Az ítélet ellen a csizmadia tegnap felelősséget adott be az alispáni hivatalhoz.

* **Tifusz a szennyvitzisztító telepenél.** A nagyvárad általános csatornázás egyik fontos része a szennyvíz tisztító telep, amely kívül a városon, a káptalannak micskéi pusztáján lesz. Bár a csatorna még nincs odáig kiépítve, a szennyvitzisztító telep építését a vállalkozó cég már megkezdte s egész sereg munkás dolgozik a telepen. Tegnap *Köszeghy* József városi főmérnök sürgős jelentést terjesztett a polgármester elé, hogy a szennyvitzisztító telepen a tifusz fellépett. A fertőző betegségnek már halottja is van: *Kircsy* Gábor vízmester, aki tegnap reggel meghalt. Több munkás pedig tifuszban fekszik. A polgármester utasította a város főorvosát, hogy Biharmegye főorvosával érintkezésbe lépve, tartsanak vizsgálatot a telepen s a szükséges óvintézkedéseket tegyék meg. A kérdéses terület ugyanis már kívül esik a város határára s Biharmegyében fekszik. A szennyvíz tisztító telep jelenleg semmi összeköttetésben nincs a városi csatornával, mert az még nincsen odáig kiépítve. A tifusz tehát valószínűleg abból keletkezett, hogy a munkások a telepen vagy a közeli Körözsőből, vagy más fertőzött vízből ittak.

* **Árvízveszedelem Mezőtelegden.** Tegnapelőtt délután míg Nagyváradon minden különös baj nélkül recsegve-ropogva indultak utnak a hatalmas jégtáblák, addig Mezőtelegden különösen a község alsó részén nagy veszedelem fenyegette a községet. A Körözsőn a jég ugyanis felszakadt, azonban Mezőtelegdenél a híd től a fordulóig fennakadtak a hatalmas jégtáblák és áttörhetetlen páncéllé képeztek

lassan foszladozni kezdett valami kemény, vastag kéreg és már erősen sajnálta, hogy szó nélkül hagyta ott fiát és nem felelt semmit annak a komoly szempárnak a kérdéseire. Ha fejére tette volna kezét és lassan végig húzta volna a homlokán, olyan finomsággal, amilyen csak kitelhet az ő durva, kérges tenyereitől, mennyi mindent kifejezett volna vele. A gyermek bizonyosan megértette volna. Mert a gyermekek nagyon okosak, okosabbak sokkal, mint a nagyok. Hát még egy ilyen, beteg kis jószág. Még megtalál halni és ő nem lesz mellette, hogy avval a bizonyos mozdulattal végig simitson homlokán, hogy bár a tudatot vigye magával, hogy apja rátért az ő ujjára. Hogy örülne ennek a feleség. Az a szegény, szóvalan martyr, ki mindent eltűrt, ki már semmiért sem panaszkodott. De ha most a kis András elpusztulna, biztosan kitörne belőle a sok keserűség. Vagy talán nem. Hiszen mikor őt látta a gyermek ágyacskája mellett aggódva, az asszony szemében nem volt bánat, szemrehányás, csak vigasztaló szeretet.

Istenem, mennyi mindenre rájön az ember, ha lelke félelemmel van telve. Ennek az egynek az elvesztése, vagy annak csak a gondolata is, milyen vihart, milyen átalakulást tud előidézni a szívben. Haza akart menni gyorsan, repülni mint a madár, hogy meg vigye nekik az örömhírt: itt vagyok, a tiétek vagyok. Szeretet van megint bennem. Csak késő ne lenne. Hamar visszafordította lovát, közbe rettegés fogta el, hogy talán már késő. De, mint mikor a lassan sziszegő paraszt egy éles szélrohamban teljes erővel kelti életre, hogy kékes-vörös lángja magasra csapódik fel, úgy az embernek is elég egy gyöngye kis szellőcskéje a reménynek, sokszor egy szó, egy mozdulat, egy hang vagy talán csak egy gondolat,

hogy a már-már kialvó hitet és reményt visszahozza és szép, ragyogó, zöldes lángját magasan fellebogatassa. »Dupla Farkas« is úgy érezte, hogy ő hirtelen egy nagy változáson ment át. Megjobbult, megújult. Az Isten pedig nem tagadhatja azt meg tőle, hogy ezt a nagy boldogságot meg ne ozhassa övével. Az ő kis fiával, akinek szelid tekintetétől most már nem félt, de vágyott utána.

Gondolataiból hirtelen morajló zugás tértette magához. Az egész látóhatár el volt borulva és messze a keleti részen rémes zugás hullódott tova. Az a jég. Az égen pedig sűrű villámlás váltotta fel egymást. Mint mikor szélsőséges gyermek kéz kénes gyufával cik-cakos vonásokat húz a vaskályha oldalán s a sötét szobába kékes vékony csikká változnak át és amit az ijedező apró népség áhitatos figyelemmel bámul meg; ép úgy a sötét, elborult égen is keskeny, sárgás fényben játszó vonalakat húzott egy láthatatlan kéz. Az eső pedig nagy cseppekben kezdett esni. A menedéket kereső munkásnép mind a közeli csöszlakásban húzta meg magát. »Dupla Farkas« is oda vitte ijedt lóva. Nem lehetett birni a szegény állattal. Bárhogy nógatta Farkas ur, nem kart künmaradni a szabad ég alatt és lovasát elvinni a messze a faluba. Így hát kénytelen a csöszkunyhóban oltalmat keresni. Fenn az égen pedig ezalatt a sárgástény lassankint kékesre, majd kísértetiesen zöldre változott, míg végül lángvörös színégt felváltott, fényével szakadatlanul bevilágítva a nagy gyermekek arcát, kik színt oly félelemmel és ijedten bámultak a gyönyörű természeti színtételekre, mint kicsiny kollégáik, a kénes gyújtóra. Mindenkinek ajkára tagyott az elébb még oly vidám tréfálgatás. Nem is igen lehetett volna értekezni a szüntelen dörgéstől, mely hol

a legcsendesebben, egész halk pianissimóval kezdődött és a leghatalmasabb crescendóba ment át, a hangnemek mindenféle változatán keresztül, hol éles, hátborzongató csattanásokkal rémitgette a gyenge szívűeket.

Milyen boldogság ilyenkor, ha a remegő kis kéz erős, biztos támaszt talál, ha megbuzódhatik a másiknak félisteni nyugodt bátorsága mellett.

Dupla Farkas nem félt. Ugy érezte, hogy ő megtalálta a maga gyöngye volta mellé az erős, biztos támaszt akkor, midőn először sóhajtott fel: Istenem, én Istenem.

Gabonáit, hivalkodó büszkeségét elverheti a jég úgy, hogy egy szál se maradjon belőle. Még a szegény asszonyoknak sem. De szívének csak most fakadó gyönyörű virágait nem veszélyeztetheti semmi, az az Isten magas színe előtt lett biztosítva avval, mikor végighúzta kezét fiának lüktető homlokán.

A zivatar baj nélkül vonult el, a jég elmaradt belőle. Es utána szép ragyogással, forró melegséggel süttött ki megint a nap. A buzakalások meghajoltak a súlyos esőcseppek alatt, de a vidám napsugár már szárítani kezdte a telt, duzzadó szemeket. Egyik arató »Dupla Farkas« mellé lépve, mentegetőzve szólt: — Bizony el-maradt néhol egy-két szál, de majd utána vágjuk.

— Nem baj, fiam — szólt »Dupla Farkas« — nála szokatlan szelídséggel. Jó lesz az a szegény, kalászszedő asszonyoknak. Hagyjatok a széleken is egy pár szálát a kis madaraknak, hiszen bizonytalán ők is azt esicsérgik el este és reggel a jó Istennek, amit mi szóval mondunk el mindennapi imánkban: . . . add meg nekünk a mi mindennapi kenyereinket!»

(Vége.)

gátat a felülről jövő újabb jégtáblák előtt és a víz előtt is. A veszedelem nőttön nőtt, mert az előjáróság telefonon értesítette a bajról az alispáni hivatalt. Dr. Gerlán Gábor inspekciós tisztviselő az alispán rendelkezésére fogantatította a megfelelő intézkedéseket. A nagyváradi katonai állomásparancsnoksághoz fordultak elsősorban, ahonnan katonaságot kértek. A parancsnok rendelkezésére mindössze 30 kiképzett utász katona állott. Ez a harminc legény egy hadnagy vezetésével nyomban utnak indult Mezőtelegről felé. A katonaság azonban kijelentette, hogy robbantó szere nincs s ennek beszerzéséről gondoskodjon az alispán. Az alispán ezután telefonon intézkedett, hogy Mezőtelegre dinamitot szerezzenek be. A mezőtelegről előjáróság erre Felsődernára küldött át egy szerkeret dinamitért. A katonaság éjjel fél 11 órakor érkezett meg s már ekkor semmi dolga sem akadt, mert a jég 10 órakor csendesen megindult. A dinamit csak reggel 5 órakor érkezett meg Felsődernáról, amikor már nem volt rá semmi szükség. A fenyegetett területre kiutazott Fráter Barnabás dr. alispán, Nagy Márton főszolgabíró, Ertsey Kálmán szolgabíró, továbbá a kulturmérnöki hivatal egy tisztviselője és egy utmester. A fenyegetett gátaknál mindent ott voltak az inspekciós tisztviselők, azonban dolguk nem akadt. A katonaság reggel 9 órakor visszautazott Nagyváradra.

* **Nem adnak a körorvosnak lakást.** A derecskei és hajdubagosi körorvosi állást a többszöri pályázat dacára sem lehet betölteni, mert a község évi 100—160. korona lakbért ad az orvosnak és a községben nem 160, de 360 koronáért sem lehet lakást, legkevesebb egy orvosnak megfelelő lakást kapni. A főszolgabíró e miatt kötelezte úgy Hajdubagos mint Sáránd községeket, hogy a körorvos részére megfelelő lakásokat építsenek Hajdubagos teljesítette is a rendelkezést, azonban Sáránd képviselőtestülete kimondotta, hogy nem hajlandó lakást építeni az orvosnak. A főszolgabíró tegnap bejelentette az esetet az alispánnak. A jelentésben azt is felhozta a főszolgabíró, hogy Sáránd község az, mely a derecskei járásban minden hasznos dolgot ellenszennivel fogad és azok útjába akadályokat gördít. Kéri a főszolgabíró a községet az orvoslak felépítésére kötelezni.

* **Nem finetik az egyházadót.** A derecskei járásban Hajdubagason sok az egyházi adóval hátralékos református. A hátrányok behajtására az egyház a főszolgabíró útján a közigazgatási végrehajtót szólították fel. A végrehajtó a legnagyobb szigorral járt el mindenütt és csak így tudott 92 kor. 25 fillért beszédni. A többi hátralékos azonban oly szegény, hogy azoktól semmit sem lehet behajtani. A legtöbb hátralékos a község támogatásából tartja fenn magát, ezektől nem lehet egy fillért se behajtani. Az egyház azonban nem hitt ennek az eredménynek és az esetről jelentést tett az alispánnak, akihez a főszolgabíró tegnap terjesztette be jelentését, mely szerint az adók behajtásának eredménytelensége nem a végrehajtó hanyagságán mulik, hanem a lakosság szegénységén. A főszolgabíró kéri az alispánt, hogy figyelmeztesse az egyházat, miszerint a hátralékokat törölje és a végrehajtással ne zaklassa a végrehajtót, akit ez által más fontosabb dolgoktól von el.

* **Kinyitott zsák-utca.** A város közgyűlése elhatározta, hogy a Porondon, a volt Potyka mellett Heltay-utcát, amely zsákutca volt, kinyitattja Vízvezeték-utcára. A városi mérnöki hivatal most bejelenti a tanácsnak, hogy Heltay-utcát rendelte s az utcarendezés 1001 koronába került.

* **Uj villanytelep Biharmegyében.** Érdekes terv kivitelén fáradozik most egy francia pénecsoport. Biharmegyében a bodonosi szénbányát akarják kiaknázni olyformán, hogy ott hatalmas arányu villanytelepet létesítenek. A telep terv szerint Nagyvárad és Debrecen városokon kívül Margitta, Ermihályfalva, Székelyhid és Bihardiósszeg községeket látná el villannyal. A tervet nagyon merésznek tartjuk s azt hisszük, hogy a környéken kívül más helyekre pláne Nagyvárad vagy éppen Debrecenbe aligha fog villanyt szolgáltatni a telep.

* **Adomány a Mensának.** A Biharmegyei Takarékpénztár részvénytársaság 1910. évi tiszta nyereségéből 50 koronát adományozott a nagyváradi jogakadémia Mensá-csájára. A kegyes adományért hálás köszönetet mond dr. Bozóky Alajos, kir. tanácsos, igazgató.

* **A felsődernai szerencsétlenség.** A felsődernai két tanuló hullájának felboncolása végett tegnap szállott ki a hatóság. A járásbíró és két hatósági orvos, a boncolás folyamán megállapították, hogy a halál oka a fuladás volt. A kaszába pedig vigyázatlanság folytán eresztette be valaki a gázt, anélkül azonban, hogy a tanulókról valamit tudott volna. A hatóság szigorú vizsgálatot indított annak megállapítása végett, hogy kit terhel a felelősség.

* **Mezőgazdasági és műszaki részvénytársaság Nagyváradon** Nagy-Várad közgazdasági életében, egy számottevő vállalat alakult, mely hivatva van az egész vármegyére is úgy a gazdaközösség, mint az iparosok és iparvállalatoknak egy régóta érzett hiányt pótolni. A vállalat, mely »Mezőgazdasági és Műszaki R. T. Nagyváradon« cég alatt lett bejegyezve, s igazgatóságában a vármegye legelőkelőbb nagybirtokosai foglalnak helyet, célul tűzik ki maguknak, hogy úgy a gazdaközösség, mint az iparosok és iparvállalatok helyben szerezhessék be mindazon szükségesi cikkeiket, melyeket mindeddig a távol tővárosból szerestek be, s így sok időt elfecsérlő fölösleges levelezést takarítanak meg, azokivül pedig úgy az ár, mint a vasuti fuvarjakban tetemes megtakarítást érnek el a fogyasztók.

* **Mikor pártoljuk a hazai ipart?** Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna hírét a Siklinél beszerezhető Gyulatinak, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulástól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személyenkint 1 fillérbe. Kérjük minden gyógytár és droguériában, valamint fűszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatinat. Ára üvegekint 1.50 és 3 korona. Főraktár Sikli Józsefnél Halász-utca 10. számú háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

Ifj. Kohn Sámuel-
féle üzlet teljes elárúsítása

FLEGMAN

míg a készlet tart

naponta d. o. 9—1-ig, d. u. 2—7-ig.

**Vegyél!
Vegyen!
Vegyünk!**

10. 13. és 17.

Koronáért

**Moskovits Antonomiai cipőt
Nagyvárad**

Kossuth-utca 5. gyár épület és
:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Mindennemű tavaszi kézimunkák nagy különleges és kaphatók Tátray Gusztáv üzletében. Rákóczi-ut. — Telefon szám 783.

* **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporáruda. Telefon 269.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves
Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszközök
valamint zsebórák nagy-
raktára.

Két portál eladó.

* **Révai Nagy Lexikon** 18 kötet á 16 korona, Franklin Kezi Lexikona 3 kötet 54 korona havi részletfizetésre is. Megrendelhető Benkő Artur könyvkereskedésében. *Modern Antiquarium*. Nagyvárad, Rákóczi-ut 10. Telefon 870.

Ha lakást vagy butorozott szobát akar kiadni vagy bérelni, valakit meg akar kerestetni, levelére azonnal választ akar nyerni, kintlevőségeit akarja inkasszálni, nyomtatványait vagy röpcéduláit szét akarja hordatni, színházba vagy bárhova jegyet akar váltani, hívja fel telefonon a 693. számot, vagy keresse fel személyesen a Messenger-Boy gyorsküldő-cvállalatot.

* **Mezőgazdaságok, szeszgyárak** kастélyok és magánlakásoknak, kiknek bármely gőz-, vízi, vagy motor üzemük van, a legelőcsöbbsen jönnek ki a *villamos világitással*, erre nézve *Stern Adolf* nagyváradi electrotechnikai cég bárkinek szivesen szolgál felvilágosítással, részletes költségvetés, díjmentes. Ugyancsak berendez villamos jelző csengőket, telefont, vilámbáritót készít, azokivül csillárokat fémből, bronzból, vasból galvanizálva minden kivitelben. A javított dr. Just féle Wolfram-lámpák raktáron.

Mielőtt

az őszi és téli ruhaszükségleteiket beszereznék, ne mulasszák el

FRIEDLÄNDER
angol uri szabó cég

előnyös áraitól és eredeti angol szöveteinek kitűnő minőségéről és elegáns szabásáról meggyőződni.
Nagyvárad, Szt. János-utca.

x Felhívjuk a közönség figyelmét Weisz Lajos keresk. és műszaki iroda mai hirdetésére.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Testőr.

Csütörtök: Fiúk és lányok. (Premier.)

Péntek: Fiúk és lányok.

Szombat: Fiúk és lányok.

Vasárnap: délután Luxemburg gróf; este a A Medikus. (Premier.)

A Testőr. Ma este Molnár Ferenc genialis darabját a Testőrt játsszák a Szigligeti színházban. Most, a mikor Európaszerte nő az érdeklődés Molnár Ferenc genialitása iránt, esemény számba jön valahányszor megszólal ez a nagy talentum a magyar színpadokon is. A nagyváradi közönség érdeme szerint meg is becsüli a kiváló író, mert az ideig még a Testőr minden előadását zsufolt ház nézte végig.

IRODALOM.

Jókai Mór hagyatéka. Érdekes ajánlattal fordult a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz Jókai Mór özvegye, Nagy (Grósz) Bella. Felajánlja a nagy író könyvtárát, leveleit a Nemzeti Múzeumnak ajándéknak. Még pedig sajtósági ajándékozói alapon. Az ajándék ellenében adjon az állam Grósz Bellának — nyugdíjat. Hogy minő címen, azt az ajándékozó özvegy nem említi. Bizonytalán azért a »készséges és önfeláldozó« ápolásért, melyben a nemzet nagy költőjét élete alkonyán részesítette s ami köztudomású az országban. Mikszáth is írt róla egyet-mást Jókai életrajzában, néhány adatot a sok közül, ezek is olyanok voltak, hogy a Jókai életrajz második kiadásában javarészt kihagyták. Csak nem ez bátorította fel a derék özvegyet, hogy most nyugdíjat menjen kérni?

EGYESÜLETEK.

A Katolikus Kör ülése. A Katolikus Kör igazgató választmánya ma, szerdán délután 6 órakor ülést tart. Az ülés, mely előkészíti a közgyűlés tárgyait, a körhelyiségben lesz megtartva.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A brüsszeli vonóskvartett hangversenye, mint jeleztük, március másodikán, a jövő hét csütörtökjén lesz. Nagy és különösen megbecsülésre méltó eseménye lesz ez a nagyváradi zeneeszezonnak, mert hiszen esemény a brüsszeli szereplése mindenütt, Európának minden kulturáltabb városában, ahol zenemegértő emberek élnek. A brüsszeli egy sikerekben gazdag európai tournée után kerülnek hozzánk. A minap Berlin közönsége ünnepelte őket, tegnap, hétfőn este Bécs legelőkelőbb koncerttermében, a Bösendorfer-Saalban játszottak a császárváros legválogatottabb publikuma előtt. Hogy a bécsi sajtónak az estéről szóló kritikáiból néhányat (a kevésbbé elragadt hangok és inkább objektív köztül) kiemeljünk, a »Neue Freie Presse« így ír: »Koncert-közönségünk legkedvesebb vendégei a brüsszeli. Hozzájuk jár üdülai az előttünk megforduló sokféle kísérletezők után, hozzájuk, akik a seneinterpretációban még ma is az utólrhetetlen tökélyt képviselik.« Hasonló hangon, a legmelegebb elismerés hangján szól a »Zeit«, a »Freundeblatt« stb. tudósításai is. — Mindezek elég biztató reménységei március másodikai hangversenyeitől.

Igazságszolgáltatás.

§ **Falusi szerelem** (Esküdtörvényszéki tárgyalás) Vargha László vánesodi diányecsősz a múlt év szeptember 5-én találkozott a mezőn egy tizenhét éves pásztorleánnyal, aki a falu libáit őrizte. A diányecsősz már régebben szerelmes volt a leányba és már többször ostromolta is ezért. A pásztorleány azonban nem adott semmit a szerelmes csősz esengéseire, aki különben már nő ember volt. A diányecsősz azonban csak nem tágitott és most újból előállott kérelmével. A leány megint a leghevesebben visszautasította, mire a csősz fegyverével a leányra lőtt. A lövés a leány karját érte és csak hosszas gyógykezelés után tudott fellábadni. A nagyváradi törvényszék, mint esküdtörvényszék tegnap tárgyalta az ügyet, Korn Alajos elnöke alatt. Vargha László ellen az ügyesség előre megfontolt szándékkal elkövetett súlyos testi sértés miatt emelt vádat. Itélethozatára csak ma kerül sor.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

TÁVIRATOK.

A delegáció ülése.

Budapest, február 21.

(Saját tudósítónktól.) A magyar delegáció tegnap 5 órakor tovább folytatta ülését Zichy Ágoston elnöke alatt. Miklóssy Andor javaslatára a számadásokat elfogadták, Beöthy László javaslatára a közös pénzügyminiszteri tárca költségvetését elfogadják, ugyszintén az előadó ama javaslatát, melyben a közös pénzügyminiszteriumnak Budapestre leendő áthelyezését javasolja. Ezután a költségvetést elfogadták, az ülés hat óra után véget ért.

Kossuth Ferenc állapota.

Budapest, febr. 21.

Kossuth Ferenc állapotában némi javulás állott be. Az orvosok határozata szerint a betegség rendes lefolyású. A betegnek már nincs láza, fájdalmai azonban még mindig élénkek.

Az orosz-kinai konfliktus.

Páris, febr. 21.

A pétervári diplomáciai körökből érkezett hírek hatása alatt itt nagy nyugtalanság észlelhető. A tőzsdén arról beszélnek, hogy Oroszország rövid időn belül általános mozgósítást rendel el. A kínai kormánynak az orosz jegyzékre küldött válaszával ellentétes hírek vannak forgalomban. Egy pétervári jelentés szerint a válasz nem elégitette ki az orosz kormányt, míg egy washingtoni jelentés arról számol be, hogy az ottani kínai követ értesítést kapott, hogy a kínai válasz Péterváron meglelégedést keltett.

Elutasított petíció.

Budapest, február 21.

(Saját tud.) Zichy István mezőkövesdi mandátuma ellen beadott petíció tárgyában, a Kuria kihirdette az ítéletet. Eszerint a petíciót elutasítja és a költségek megfizetésére a benyújtókat kötelezi.

A losonci választás.

Losonc, febr. 21.

(Saját tud.) Tegnap volt a képviselőválasztás. Hazai miniszter ellenjelöltje függetlenségi programmal Filó János csizmadia. Délőtt tizenegy órakor ez volt a szavazatok aránya. Hazai honvédelmi miniszter 661. Filó János 24. Délután 1 órakor Hazai miniszter 1091 Filó 41.

Losonc, febr. 21.

(Saját tud.) A választási elnök délután pontban 2 órakor hirdette ki a szavazás eredményét. E szerint a kerület képviselőjévé óriási többséggel Hazai Samu jelentette ki megválasztottnak.

Merénylet a vasuti állomáson.

Nagyszében, febr. 21.

Véres dráma játszódott le tegnap délben a nagyszébeni állomáson. Nagy Sándor kísérő fémkező revolverrel rálított Anda Lajos hivatalnokra, mikor az egy vasuti kocsin ült a

lék mellett. A golyó jobbkarján találta a hivatalnokot, és az elvesztve az egyensúlyt, leestett a fékről. Ekkor Nagy még egyszer lőtt, de a lövés nem talált. A zajra elősiettek a vasuti tisztviselők és le skarták fogai Nagyt, de a merénylő ekkor maga ellen fogta fegyverét és halautékába lőtt. Azonnal meghalt. A fékezést azért haragudott feljebbvalójára, mert ez elbocsátotta őt. Anda állapota komoly, de nem életveszélyes.

Gyujtogató villám.

Eperjes, febr. 21.

Gabi község felett ma óriási égiháboru [vonult végig, nagy villámlás és menydörgés kíséretében. A villám a pályaudvarba belecsapott és a felvevő állomást elhamvasztotta.

Fölkelők harcai.

New-York, február 22.

Cap-Haitienből érkezett távirat szerint a kormánycsapatok tisztjei Quana-minth város elfoglalása után elvesztették az uralmat a csapatok felett, amelyek a várost kifosztották és felgyújtották. Sok lakost legyilkoltak. A többi között egy franciát is megtámadtak, fiát megölték és házat felgyújtották.

Letartóztatások Moszkvában.

Moszkva, febr. 21.

A rendőrség 130 egyetemi hallgatót letartóztatott és 55-öt kiutasított a városból.

KÖZGAZDASÁG.

Fogyasztási szövetkezet a Réten. A réti polgárok között mozgalom indult, hogy a városrész területén fogyasztási-szövetkezetet alakítsanak. Az új szövetkezet tagja fog lenni a »Hangyá«-nak. A szövetkezet két üzletet fog nyitni, az egyiket a Széles-utcában, közel az Uri-utcahoz, másikat pedig Szent Anna-utcán fogják felállítani. Az alapításon a Réten lakó vasutasok és tekintélyes iparosok buzgólkodnak.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, febr. 21.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	869.—
Oszttrák hitel	—	—	675.—
4%-os koronajáradék	—	—	91.90
Allamvasut	—	—	747.—
Jelzálogbank	—	—	508.—
Leszámitoló bank	—	—	506.30
Hazai Bank	—	—	315.50
Kereskedelmi részv.	—	—	770.25
Rimamurányi	—	—	675.—
Salgótarjáni	—	—	675.—
Közuti vasut	—	—	801.25
Városi villamos	—	—	406.—
Adria	—	—	506.—

Irányzat: Szilárd.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonként.

Buza áprilisra	—	—	11.79
Buza májusra	—	—	11.54

Buza októberre	—	—	10.04
Rozs októberre	—	—	8.15
Zab áprilisra	—	—	8.69
Tengeri májusra	—	—	5.74

Irányzat: Szilárd

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Írta: Hjalmai Knuth.

Fordította: Vörös József. 27

A zsebemre ütök és a kéziratomat kekezesem; mihelyt a tizenegyedik úti, felmegyek a szerkesztőségbe. Egy darabig a ballustradeon állok s a járókelőket nézem; rubám gőzölög. Az éhséget újra érzem s fájdalom nyilal át a testemen, s pró tüsszurásszerű fájdalom. Hát csakugyan nincs senkim, ismerősöm, barátom, akinek fordulhatnék? Gondolkodom, vajjon nem találhatnék-e valakit, aki 10 oeret kölcsönözne; de nem talállok. Olyan gyönyörű, tiszta idő van; annyi napsugár, annyi tény van körültem, az ég úgy hullámszik a hegyek felett, mint a tenger.

Eszre sem vettem, hogy a lakásomhoz vezető uton vagyok.

Nagyon éhes voltam és forgácsot vettem fel a földről. Rágtam. Jól esett. Hogy előbb nem gondoltam erre!

A kapu nyitva volt, a kocsis jó reggelt kívánt.

— Szép az idő — mondta.

— Szép — feleltem én. Egyebet nem tudtam szólni. Vagy talán kérhettem volna tőle egy koronát? Bizonyosan adott volna, ha lett volna neki. Különben is egy izben levelet írtam számára.

Ott állt előttem s látszott, hogy mondani akar valamit.

— Szép idő van. Az asszonynak ma kell meglizetnem a bért. Nem kölcsönözne az ur 5 koronát. Csak pár napra, hisz az ur már tett nekem szívességet.

— Sajnálom, Olaf Jens, sajnálom — feleltem. — Most nem adhatok; talán majd később, talán délután. — Aztán a szobámba támo lyogtam.

Az ágyra feküdtem s kacagtam. Disznó szerencsém volt! Megelőzött s megmentette velem a becsületemet, Ot korona. Isten meantsen tőle. Miért nem kértél inkább öt népkönyha részvényt, vagy egy háromemeletes uri házat?

A nap besütött ablakomba, alulról hallottam amint a lovak a zabot harabdálták. En a forgácsot rágtam s olyan megelégedett és vidám voltam, mint a gyermek. Egyre a kéziratomat tapogattam; ösztönöm sugta, a véreim mondta hogy a zsebemben van. Kihúztam.

Nedves volt, kiterítettem s a napra tettem, aztán fel s alá jártam a szobában. A padlón apró bádognarabok heazterek, de sehol egyetlen szék, még csak egy szeg sem volt a falban. Mindenemet elszállítottam már a zálogoshoz. Az asztalon pár iv papir hevert, melyre vastag rétegben rakódott le a por, ez volt mindenem; azt a zöld ágytakarót Pauli Jancsi kölcsönözte néhány hónappal ezelőtt Pauli Jancsi Csatintok az ujjaimmal. Pauli Pettersen Jancsi segíteni fog rajtam. A címéről gondolkodom; hogy is feledkezhettem meg Pauli Jancsiról! Bizonyosan haragszik rám, hogy nem fordultam hozzá azonnal. Kalapomat keresem, összeszedem kéziratomat, zsebre teszem s aztán leszaladok a lépcsőkhöz.

— Hallod e Jens Olaf — kiáltok be az istállóba — azt hiszem, hogy délutánra hozok neked, azt hiszem, bizonyosan!

A városbázterén az óra tizenegyedik mutat s azonnal a szerkesztőségbe akarok menni. A szerkesztőség aajtájában megállok s pontosan megvizsgálom, vajjon rendben vannak-e papírjaim, gondosan kisimitom, zsebre teszem s ko-

pogtatok. A szívem hangosan dobog, mikor belépek.

Az ollós ember megint ott ül a helyén. Félénken tudakozodom a szerkesztő után. Semmi felelet. Az ollós ember kivagdálja a vidéki bireket.

Ujra kérdezősködöm s előbbre lépek.

Hogy a szerkesztő még nincs itt... s

rám sem néz.

Mikor jön?

Hogy az nem biztos, éppen nem biztos.

— Meddig maradnak itt az urak?

Nem válaszolt s el kellett mennem. Ez az ember az egész idő alatt az ujságjába nézett, fel sem pillantott belőle; megismer a hangoról. Nem lehetnek valami jó véleménynyel felőlem, — gondoltam — még válaszra sem méltatnak. Vajjon a szerkesztő parancsára teszike ezt? Igaz, hogy mióta 10 koronás nagybírtárcám elfogadták, azóta elárasztottam őket, majd agyonnyomtam őket kézirataim tömegével. Talán ennek a cikközönnek akart véget vetni, óvórendszabályokat akart életbeléptetni.

A komadsbyeni uton mentem kifelé.

Pauli Jancsi parasztyerek volt és az ötödik emelet padlás-szobában lakott. Pauli Jancsi tehát szegény gyerek, de ha véletlenül egy korona volna a zsebében, odaadta volna. Bizonyosan oda is adja nekem, oly bizonyos, mintha a zsebemben volna már. Az egész uton örültem a koronának, bizonyos volt, hogy megkapom. Az ajtó zárva volt, csengetnem kellett.

— Pettersen urral szeretnék beszélni — mondtam s be akartam lépni, ismertem a szobáját.

— Pettersen urral? — ismételte a leány. Hogy az-e, aki a padlás-szobában lakott? Az már rég elköltözött. Hogy hová? Biz ő azt nem tudja, de a leveleit a Toldbodgadre Heermantenhez küldeti s meg is mondta a házszámot.

Végig megyek a Toldbodgaden s Pauli Jancsi lakását keresem. Utközben egy épülő ház előtt megyek el, két asztalos áll ott s gyául. A forgácsrakásba markoltam és pár sima forgácsot húztam ki belőle. Egyet a számba, a többit a zsebembe dugtam. Aztán tovább megyek, majd elszédülök az éhségtől.

Egy péküzletben tizszeres kenyeret láttam, a legnagyobb kenyér volt, melyet ezért az árért valaha sütöttek.

— Pettersen ur lakását keresem.

— Bernt Ankers Gade 10. szám, padlás-szoba.

Hogy kimegyek e? Hogy akkor kivihetném ezt a pár levelet, mely Pettersen ur címére érkezett.

Visszamegyek a városba, újból elmegyek az asztalosok mellett s látom, hogy a lábuk közé szoritott fazékból jóízűen eszik az ebédet; elmegyek a pék előtt is, hol még mindig látom a tizoeres kenyeret s végre holtfáradtan érek a Bernt Ankers Gadeba. Az ajtó nyitva, felszaladok a padlás-szobába, előveszem a leveleket, hogy Pauli Jancsit kellemes hírrel lephessem meg.

Ha feltárom a helyzetet, okvetlen segít rajtam s nem utasítja vissza kérésemet. Pauli Jancsinak jó szive van, azt mindenki tudja róla...

Az ajtón látom a névjegyt: Pettersen H. P. stud. teol. — hazautazott.

Leülök, a hidig padlóra ülök; gépiesen mondom: hazautazott, hazautazott! Aztán elhallgatok. Szemembe egy köny se todul, egy hang sincs az ajkamon, egy gondolat se a fejemben. Tágra nyitott szemmel ülök, a levelekre bámulok s várok. Mulnak a percek, tiz husz perc, talán több is; egy helyben ülök s még az ujjamat sem mozdítom meg. Most hallom, hogy valaki feljön a lépcsőn; felállok és így szólok:

(Folyt köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA

Piac-vám bérlet.

A székelyhídi uradalomban, Székelyhídon a piac-vám szedési jog 1911. évi április hó 1-től, három egymásután következő évre **bérbe adó.**

A 10 százalékos bánompénzzel ellátott ajánlatok folyó évi március hó 1-ig az uradalom számtartói hivatalához, Székelyhídon, beküldendők, hol a feltételek is bármikor megtekinthetők. Bérlet köteles 800 korona óvadékot letenni.

Heiczer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó
Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és címadát.

Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítik.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken mértékével végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel
Heiczer Ferenc.

Nagyvárad Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság

Szent László-tér, Zöldfa-utca sarok,
Moskovits-palota 1. em. Telefon 926.

Elfogad betéteket könyvecskére legmagasabb kamatláb mellett (tőkekamatadót a társaság fizeti).

Leszámitol váltókat, utalványokat és kisorsolt értékeket legelőnyösebben.

Hitelt nyújt folyószámlára értékpapír s egyéb fedezet mellett.

Folyósít s kieszközöl törlesztéses jelzalog kölcsönöket 15—50 évi időtartamra lebonyolít parcellázásokat. Foglalkozik ezenkívül minden itt fel nem sorolt takarékpénztári és banküzlettel.

Financiroz különösen ipar és kereskedelmi vállalatokat s ezekhez társul szegődik; úgy saját számlára valamint bizományi úton, vesz és elad különféle árut s elfogad mindennemű megbízást kereskedelmi és ipari ügyletekre.

A
„TISZÁNTUL“-ra
előfizethet
mindennap.

NIGRIN

(Fernelend)

a legjobb cipőkrem

Mindenütt kapható!

A bécsi vadászati kiállításon arany éremmel kitüntetve

A Z I G A Z,

— hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérlelője.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é.

— közönséget, hogy —

Kert-utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó

.. munkákat. ..

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Dajkovits E.

fényirodájában

Sas palota

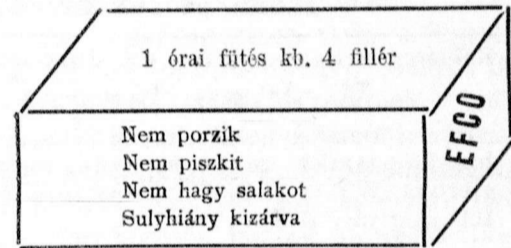
esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

EFCO

Porosz-szalonnakészítőgép a legkiválóbb

fűtőanyag

100 darab házhoz szállítva

5 korona.

Kizárólagos képviselő

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81 sz.

Telefon 323.

Vidéki megrendelést pontosan eszközöl.

Bumbera István

== papi- és polgári szabó ==
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Mezőgazdasági és műszaki részvénytársaság Nagyváradon

gazdasági-gép, műszaki áru, szerszám, olaj, zsiradék, kender és leni paráruk és elektrotechnikai nagykereskedés
Telefon 10—92. Központi iroda: Rimanóczy-utca 1. Telefon 10—92.

Mezőgazdasági és műszaki osztály:

Gépek, gép alkatrészek. Szerszámok és szerszámgépek. Nyersolaj, benzin, szivógázmotorok a legolcsóbb áron, előnyös fizetési feltételek mellett.

Használt gépek becseréltetnek

AUTOMOBILOK

Malomberendezések és átalakítások!

Gummi és asbest áruk. Tömítések, tömlők. Gépolajok, kenőcsök. Gépsziják, zsákok, ponyvák. Cséplő és fűtő szerek.

Fiókküzet: Nagyszalontán.

Villamossági és gépészeti osztály:

Elvállal mindennemű műszaki munkákat, vilamos világítási és erőátviteli berendezéseket.

Telefon és villámhárító szerelések

Raktáron tart mindennemű szerelési anyagokat. Nagy csillár, motor raktár és az összes fém és szénszállás lámpát tartjuk raktáron.

Elektro és gépészmérnöki iroda.

Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér.

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1000-tól 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb áron mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

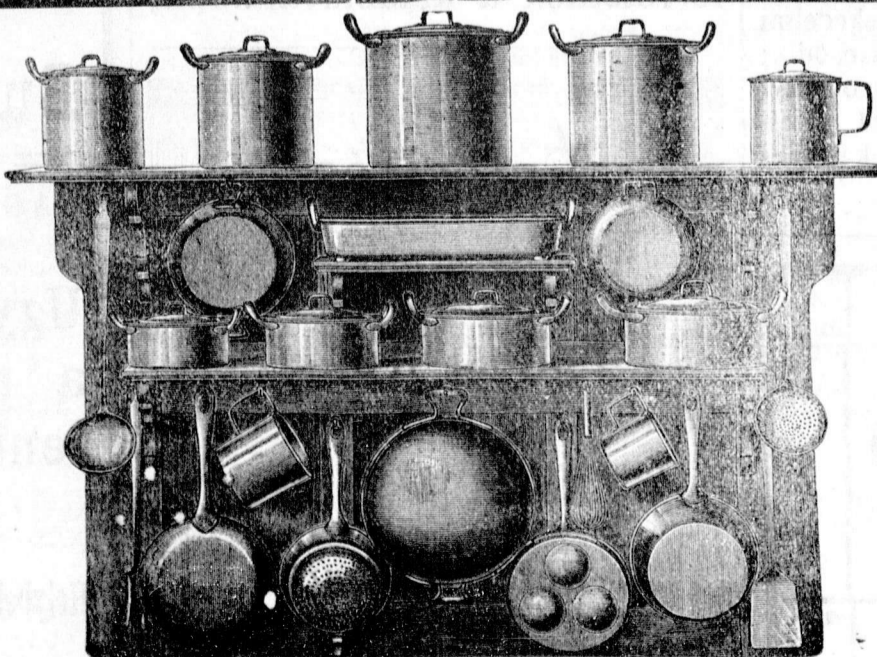
Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:

szekrényágy
3 matraccal

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.